

07.05.2018

Asia/50

§ 322

Valtuutettu Arja Karhuvaaran toivomusponsi yksilöllisen lääkinnällisen kuntoutuksen lisäämisestä

HEL 2017-007691 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 21.6.2017 hyväksymän toivomusponnen (Arja Karhuvaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen esittäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.6.2017 kaupungin vuoden 2016 tilinpäätöksen hyväksymistä kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään vuoden 2016 tilinpäätöksen ja tarkastuskertomuksen, kaupunginvaltuusto edellyttää, että tutkitaan mahdollisuus lisätä aktiivisesti yksilöllistä, tavoitteellista lääkinnällistä kuntoutusta kotona, kuntoutussairaaloissa ja intervallihoidossa myös alueellisin ostopalveluin ja palveluseleillä (Arja Karhuvaara).

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuuteuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto.

Tarpeenmukaiset, oikea-aikaiset ja riittävät lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut ja moniammatillisesti toteutettu hoitokokonaisuus edistävät toimimista, kuntoutumista, työkykyä ja kotona asumista.

Sosiaali- ja terveystoimialan tehtävänä on järjestää kuntalaisille lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut. Kunta vastaa potilaan lääkinnällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Palvelujen tarve arvioidaan yksilöllisesti ja palvelut järjestetään henkilökohtaisen kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Palveluja järjestetään tarvetta vastaavasti. Sosiaali- ja terveystoimiala järjestää lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja joko tuottamalla palveluja itse tai ostamalla niitä. Palveluja voidaan ostaa kilpailuttamalla sopimustoimittajat tai käyttämällä palveluseteliä. Lääkinnällisen kuntoutuksen tarve ja palvelun toteuttamistapa arvioidaan aina omassa toiminnassa. Ostopalveluna tuotetut terapiapalvelut tarjotaan asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisesti vastaanotolla, kotona tai asiakkaan muussa toimintaympäristössä.

Avoterveydenhuollossa terapiat toteutetaan pääsääntöisesti omana toimintana. Fysioterapia ostetaan, mikäli palvelun todetaan erityisjärjestelyjen tai -vaatimusten takia toteutuvan asianmukaisemmin ostopalveluna. Lymfaterapia puolestaan järjestetään kokonaan ostopalveluna. Toimintaterapiaa ostetaan erityisesti lapsille. Puheterapiaa ja neurologista kuntoutusta ostetaan aikuisille lähinnä osana neurologisen sairauden jatkokuntoutusta. Lasten puheterapiaa järjestetään sekä omana toimintana että ostopalveluna.

lääkkäiden kuntoutus on erityinen painopiste sosiaali- ja terveystoimessa. Kuntoutus rakentuu kaikkien asiakkaan hoitoon osallistuvien toimijoiden yhteistyönä. Kotihoidossa lähipalvelualueiden terapeutit tekevät kiinteää yhteistyötä hoitajien kanssa asiakkaiden arkiliikkumisen ja osallistumisen tukemisessa. Tehostettua kotikuntoutusta tarvitseville järjestetään moniammatillisesti toteutettuja kuntoutusjaksoja, joita voidaan lisäksi vahvistaa kuvallisella etäkuntoutuksella.

Sairaalan akuutti- ja kuntoutusosastojen toimintatapana on kuntoutustoimenpiteiden aloittaminen välittömästi hoitajakson alussa. Kuntoutusta toteutetaan tavoitteellisesti moniammatillisena yhteistyönä lääkäreiden, hoitohenkilökunnan ja terapeuttien toimesta yhdessä potilaan ja hänen läheistensä kanssa. Koko hoitoketjun yhteiset hoito- ja kuntoutusmenetelmät sujuvoittavat kotiutuksen jälkeistä toipilasvaiheen hoitoa, kuntoutusta ja seurantaa.

Monipuolisten palvelukeskusten ja palvelutalojen työntekijät työskentelevät kuntouttavalla ja aktivoivalla työotteella. Monipuolisissa palvelukeskuksissa on myös erityisiä arviointi- ja kuntoutusyksiköitä, joissa on terapiahenkilökuntaa. Määräaikainen arviointi- ja kuntoutusjakso järjestetään asiakkaille, joille sairaalan jälkeinen kuntoutusjakso on tarpeen tai joiden kotikuntoutusta ei voida toteuttaa. Arviointi- ja kuntoutusjakson ensisijainen tavoite on kotiin palaaminen. Arviointi- ja kuntoutustoiminnalla pyritään varmistamaan, että asiakas saa tilanteeseensa soveltuvan tarkoituksenmukaisen hoidon, lääkityksen ja kuntoutuksen.

Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiapalveluissa korostuu sosiaali- ja terveystoimialan moniammatillisten tiimien asiantuntijoiden yhteistyö. Terapiat eivät ole yksittäisiä toimenpiteitä, vaan hyvin erilaisia ja eripituisia jaksoja, joiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan jatkuvasti asiakkaan kanssa ja useiden eri työntekijöiden yhteistyönä. Arvion mukaan ulkopuoliset ostopalvelu- ja palvelusetelituottajat saattavat jäädä tällaisessa toimintamallissa irrallisiksi toimijoiksi.

Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa sote-uudistusta ja osallistuu valinnanvapauden pilotteihin. Tässä vaiheessa palvelusetelin käyttöä kohdennetaan ensisijaisesti avopalveluihin. Lasten ja aikuisten toimintaterapiassa palveluseteli otetaan käyttöön keväällä 2018. Samalla arvioidaan palvelusetelin soveltuvuus veteraanipalveluihin ja fysioterapiaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen esittäjä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 27.03.2018 § 86

HEL 2017-007691 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran yksilöllisen lääkinnällisen kuntoutuksen lisäämistä ostopalveluin ja palvelusetelin koskevaan toivomusponteen seuraavan lausunnon:

”Sosiaali- ja terveystoimialan tehtävänä on järjestää kuntalaisille lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut. Kunta vastaa potilaan lääkinnällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Palvelujen tarve arvioidaan yksilöllisesti ja palvelut järjestetään henkilökoh-taisen kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Palveluja järjestetään tarvetta vastaavasti. Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala järjestää lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja joko tuottamalla palveluja itse tai ostamalla niitä. Palveluja voidaan ostaa kilpailut-tamalla sopimustoimittajat tai käyttämällä palveluseteliä. Läkinnällisen kuntoutuksen tarve ja palvelun toteuttamistapa arvioidaan aina omassa toiminnassa. Ostopalveluna tuotetut terapiapalvelut toteutetaan asiak-kaan kannalta tarkoituksenmukaisesti vastaanotolla, kotona tai asiak-kaan muussa toimintaympäristössä.

Avoterveydenhuollossa terapiat toteutetaan pääsääntöisesti omana toi-mintana. Fysioterapia ostetaan, mikäli palvelun todetaan erityisjärjeste-lyjen tai -vaatimusten takia toteutuvan asianmukaisemmin ostopalvelu-na. Lymfaterapia puolestaan järjestetään kokonaan ostopalveluna. Toi-mintaterapiaa ostetaan erityisesti lapsille. Puheterapiaa ja neurologista kuntoutusta ostetaan aikuisille lähinnä osana neurologisen sairauden jatkokuntoutusta. Lasten puheterapiaa järjestetään sekä omana toiminta-nä että ostopalveluna.

lääkäiden kuntoutus on erityinen painoalue sosiaali- ja terveystoimes-sa. Kuntoutus rakentuu kaikkien asiakkaan hoitoon osallistuvien toimi-

joiden yhteistyönä asiakkaan kanssa. Kotihoidossa lähipalvelualueiden terapeutit tekevät kiinteää yhteistyötä hoitajien kanssa asiakkaiden arkielämän ja osallistumisen tukemisessa. Tehostettua kotikuntoutusta tarvitseville järjestetään moniammatillisesti toteutettuja kuntoutusjaksoja, joita voidaan lisäksi vahvistaa kuvallisella etäkuntoutuksella.

Helsingin sairaalan akuutti- ja kuntoutusosastojen toimintatapana on kuntoutustoimenpiteiden aloittaminen välittömästi hoitajakson alussa. Kuntoutusta toteutetaan tavoitteellisesti moniammatillisena yhteistyönä lääkäreiden, hoitohenkilökunnan ja terapeuttien toimesta yhdessä potilaan ja hänen läheistensä kanssa. Koko hoitoketjun yhteiset hoito- ja kuntoutusmenetelmät sujuvoittavat kotiutuksen jälkeistä toipilasvaiheen hoitoa, kuntoutusta ja seurantaa.

Monipuolisten palvelukeskusten ja palvelutalojen työntekijät työskentelevät kuntouttavalla ja aktivoivalla työotteella. Monipuolisissa palvelukeskuksissa on myös erityisiä arviointi- ja kuntoutusyksiköitä, joissa on terapiahenkilökuntaa. Määräaikainen arviointi- ja kuntoutusjakso järjestetään asiakkaille, joille sairaalan jälkeinen kuntoutusjakso on tarpeen tai joiden kotikuntoutusta ei voida toteuttaa. Arviointi- ja kuntoutusjakson ensisijainen tavoite on kotiin palaaminen. Arviointi- ja kuntoutustoiminnalla pyritään varmistamaan, että asiakas saa tilanteeseensa soveltuvan tarkoituksenmukaisen hoidon, lääkityksen ja kuntoutuksen.

Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiapalveluissa korostuu sosiaali- ja terveystoimialan moniammatillisten tiimien asiantuntijoiden yhteistyö. Terapiat eivät ole yksittäisiä toimenpiteitä, vaan hyvin erilaisia ja eripituisia jaksoja, joiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan jatkuvasti asiakkaan kanssa ja useiden eri työntekijöiden yhteistyönä. Ulkopuoliset ostopalvelu- ja palvelusetelituottajat saattavat jäädä tällaisessa toimintamallissa liian irrallisiksi toimijoiksi.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala seuraa sote- ja valinnanvapauslain säädännön uudistamista ja osallistuu valinnanvapauden pilotteihin. Tässä vaiheessa palvelusetelin käyttöä kohdennetaan ensisijaisesti avopalveluihin. Lasten ja aikuisten toimintaterapiassa palveluseteli otetaan käyttöön maaliskuussa 2018. Kevään aikana arvioidaan palvelusetelin soveltuvuus veteraanipalveluihin ja fysioterapiaan.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tarpeenmukaisten, oikea-aikaisten ja riittävien lääkinällisen kuntoutuksen palvelut ja moniammatillisesti toteutettu hoitokokonaisuus edistävät henkilön toipumista, kuntoutumista, työkykyä ja kotona asumista."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

07.05.2018

Asia/50

Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leila Pitkäalho, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 44569
leila.pitkaalho(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566